

Aug. 1998, "Äripäev"

Täiendava rahavajaduse määramisest.

Arvatakse, et maksetega "venitaval" ettevõttel ei lähe äri hästi. Tegelik olukord võib olla hoopiski vastupidine: kasvavas firmas ei ole osatud hinnata täiendavat rahavajadust.

Kaubanduse või tootmisega tegelevas ettevõttes toob käibe kasv tavaliselt kaasa kauba või tootmisvarude ning debitoorse võlgnevuse suurenemise. Sellises olukorras tuleb kaasata uut kapitali. Vastasel korral muutuvad tahtmatult "laenuandjateks" firmale kaupu ja teenused müüvad äripartnerid-hankijad: arveid ei tasuta õigeaegselt, firma bilansis kajastub lühiajaliste kohustuste (maksmata arved hankijatele) ebanormaalselt kõrge tase. Kokkuvõttes: kasvanud vara finantseeritakse hankijate rahaga,

Olukorrast väljumiseks ehk normaalse likviidsuse (ja äripartnerite usalduse) ning planeeritud kapitali struktuuri säilitamiseks peab ettevõtja kauplema hankijatelt pikemaid maksetähtaegu või võtma lühiajalist laenu. Optimaalse, ehk kapitali hinda minimeeriva finantspoliitika üheks eesmärgiks on täiendava rahavajaduse võimalikult täpne hindamine.

Rahandusalases kirjanduses leidub täiendava finantseerimise (AFN) määratlemiseks mitmeid valemeid ja meetodeid kuid praktikutele lihtsaim võimalus on teha üks (näiteks *Exel-i*) tabel:

		Algbilanss	Muutus	Lõpp-bilanss
	<u>Varad</u>			
1	Käibevara	3 000 000	50%	4 500 000
2	Põhivara	1 000 000		1 000 000
	Varad kokku:	4 000 000		5 500 000
	<u>Kohustused</u>			
3	Laenud (olemasolevad)	1 000 000		1 000 000
4	Täiendav rahavajadus			500 000
5	Kreditoorne võlgnevus	1 000 000	50%	1 500 000
6	Omakapital	2 000 000	25%	2 500 000
	Kohustused kokku:	4 000 000		5 500 000

Vaadeldakse plaaniperioodi (näiteks aasta) varade ja kohustuste muutusi perioodi alguses (algbilanss) ning prognoositavat taset perioodi lõpuks (lõpp-bilanss). Antud näites hindab ettevõtja - tingituna käibe kasvust - muutusi varades ja kohustustes: käibevara kasv 50% (rida 1), kreditoorse võlgnevuse kasv 50% (rida 5) ning omakapitali juurdekasv (puhaskasum miinus väljamakstavad dividendid) 25% (rida 6). Et plaaniperioodi lõpp-bilanss oleks tasakaalus, tuleks ette näha täiendav finantseerimine **500 000** kr ulatuses (rida 4). Samas, kui prognoositakse käibe stabiliseerumist või kahanemist, tekib vastupidine olukord: olemasolevate laenude või arvelduskrediidi taset (rida 3) saab vähendada. Toodud näites: kui käive ei muutu (kasv 0%), tekiks plaaniperioodi lõpuks hoopiski kapitali ülejääk summas 500 000 kr. (eeldades et käiberentaablus jääb samaks).

Armin Laidre
Reiw-Elektronika AS

juhataja